

Foto: Torbjörn Bergkvist

Bulletinen

Hösten 2014

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Nr 10 - augusti 2014

www.sus.org.se

Medlemsuppgifter
pg 400 08 44-3
info@sus.org.se

Bara några ord från er ordförande...

När jag skriver det här är jag nyss hemkommen från SUS:s resa till Island. Trots att jag är "part i målet" måste jag säga att det var en fantastiskt trevlig och givande resa. Ett inslag som glädjer en tidigare lärare som jag, är att det var en riktig bildningsresa, vi fick lära oss en massa om Island som åtminstone de flesta av oss inte visste tidigare. Själv blev jag så intresserad av Island att jag när jag nu kommit hem har skaffat mig en bok om Islands historia.

När jag nu studerar höstens program i SUS har jag väldigt svårt att välja eller snarare välja bort. Programmet spänner över en mängd ämnen – från historia, musik, litteratur, antiken, medicin, religioner till SmartPhone-handhavande och energi. Att få välja helt utan tanke på eventuell nytta eller kunskapsprov är faktiskt en förmån tycker jag. Närmare det ursprungliga målet för Folk-bildningen vars ledord skall vara "Fritt och Frivilligt" kan man knappast komma.

En riktig succé har ju våra fredagskaféer blivit varför vi nu utökar till 7 stycken under hösten. Förmodligen är det den personliga tonen som präglar dessa program som har lett till framgången. Här vill jag passa på att göra ett upprop. Har ni någon hobby, gärna ovanlig, som ni skulle vilja berätta om inför en fredagspublik så kanske vi någon gång under kommande terminer kan ge plats åt er. Jag har vid något tillfälle litet på skämt sagt om fredagskaféerna "att ju nördigare desto bättre". Ta det inte allt för bokstavigt. Vad jag menar är att väldigt smala ämnen och minnen kan vara mycket trevliga och roliga att ta del av om berättaren är mycket engagerad av sitt ämne.

Det gemensamma för alla våra program är ju det bildningsmoment som finns med och jag tror också att det är det som är en av nycklarna till att vi har så bra uppslutning på våra aktiviteter. Inte bara det men också att vi blir ju allt fler medlemmar i föreningen är skälen. Vi närmar oss förresten 1100 medlemmar som åtminstone har upptäckt att kunskap inte är tung att bära utan att den berikar vår tillvaro. Den sociala samvaron inte att förglömma.

Utän att ta allt för stora ord i min mun tycker jag att just bildning eller snarare bristen på bildning är det som ofta är grunden till konflikter och förståelse i vårt samhälle. Det tror jag är en global företeelse, men det är ju ingen tröst.

På annan plats i Bulletinen kan ni läsa om våra nya rutiner när det gäller anmälan till kurser, fakturering, bekräftelser mm. Om ni finner något oklart eller har frågor tveka inte att ta kontakt med de kontaktpersoner som finns angivna. Vi hoppas dessa förändringar skall uppfattas som förbättringar och också ligga "i tiden". Men anmäl er i tid så aktiviteterna inte blir fullbokade.

Glöm inte att titta på vad vår granne, Härnösands Pensionärs Universitet, HPU, har på sitt höstprogram. Även Sollefteå har nu ett pensionärsuniversitet som det är värt att uppmärksamma. Ryktet säger att även Örnsköldsvik är på gång.

Till sist en helt onödig kunskap. På Island heter Brandkåren Släckningskåren...

Er Leif B

KALENDARIUM HÖSTEN 2014

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under hösten 2014. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

AUGUSTI

29 fredag **Dagsutflykt** *Sid. 9*
Nya E4

SEPTEMBER

3 onsdag **Kurs** *Sid. 10*
Smartphone kurs 1 (start)

9 tisdag **Månadsföreläsning** *Sid. 4*
Tibet

10 onsdag **Litraturseminarium** *Sid. 11*
Afrikanska författare (start)

12 fredag **Dagsutflykt** *Sid. 9*
Nya E4

18 torsdag **Dagsutflykt** *Sid. 12*
Resa till Umeå

22 måndag **Föreläsningsserie** *Sid. 12*
BBBB (start)

26 fredag **Fredagskafé** *Sid. 6*
Rolf Lidberg

30 tisdag **Föreläsningsserie** *Sid. 13*
Antikens filosofer (start)

OKTOBER

3 fredag **Fredagskafé** *Sid. 6*
Sala Silvergruva

10 fredag **Fredagskafé** *Sid. 7*
Morfar – ett porträtt

14 tisdag **Föreläsningsserie** *Sid. 13*
Alternativ energi

16 torsdag **Månadsföreläsning** *Sid. 4*
Lasse Berg

24 fredag **Fredagskafé** *Sid. 7*
It takes two to tango

27 måndag **Föreläsningsserie** *Sid. 14*
Tre religioner (start)

29 onsdag **Kurs** *Sid. 10*
Smartphone kurs 2 (start)

NOVEMBER

7 fredag **Fredagskafé** *Sid. 7*
Om Sigrid Hjertén

11 tisdag **Månadsföreläsning** *Sid. 5*
Alf Henriksson, Björn Berg

13 torsdag **Studieresa** *Sid. 14*
Sala Silvergruva

21 fredag **Fredagskafé** *Sid. 8*
Stensnittarnas folk

DECEMBER

5 fredag **Fredagskafé** *Sid. 8*
Kulturskolan

9 tisdag **Månadsföreläsning** *Sid. 5*
Ryssland efter Ukraina

Månadsföreläsningar

Föreläsningarna ges, om inte annat anges vid respektive föreläsning, i Folkets Park kl. 14.00 och beräknas pågå som längst till kl. 15.30. Kaffe serveras från kl. 13.15. Föreläsningsavgift 50 kr. Ingen förhandsanmälan eller bokning krävs. Vi rekommenderar dock att även månadsföreläsningarna bokas och betalas enligt rutinen för övriga aktiviteter. Se närmare om detta på sid.....

9 september (tisdag)

Äventyr under den sista Hedinexpeditionen

Föreläsare är Håkan Wahlquist, föreståndare för Sven Hedins stiftelse vid Kungliga Vetenskapsakademien och tidigare intendent för Asien vid Etnografiska Museet i Stockholm.

Håkan har som antropolog sysslat med fältarbeten i Nepal men också i Chittagong Hill Tracys, Baluchistan och flera andra platser i Syd- och Centralasien.

I det nordostligaste hörnet av den tibetanska världen, på gränsen mellan provinserna Gansu och Sichuan, lever en tibetansk grupp som kallas Tebbu (eller Tewo), De ingick en gång i det tibetanska kungariket Choni. Deras område ligger på sydsidan av de 5 500 meter höga Min Shan bergen. I dalgångarna ner mot Yangtseflodens nordligaste biflöde.

1930 besöktes området av David Hummel, den sista Hedin-expeditionens läkare, för entomologiska och botaniska studier. Omständigheterna gjorde dock att han kom att ägna mycket tid åt etnografisk insamling av föremål och kunskap stödd av fotografering och filmning.

Håkan har följt i David Hummels fotspår och två gånger varit tillbaka till den by och den dal där David Hummel bodde för att förstå det samhälle han mötte och hur det förändrats sedan dess och det är ämnet för hans rikt illustrerade föredrag.

David Hummel blev, efter sin tibetanska resa, provinsialläkare i Frostvikens kommun med Gäddede som stationeringsort och gjorde där stora insatser för att förbättra folkhälsan. Under krigsåren var han aktiv i motståndsrörelsen mot tyskarna och hjälpte många norska flyktingar.

Föreläsare: Håkan Wahlquist

Ansvarig: Anders Forsslund

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid.

16 oktober (torsdag) kl. 10.00 OBS dag och tid

Drömmen om det goda livet

Författaren Lasse Berg har i sina tidigare två Kalahariböcker undersökt människans evolution och djupa historia. Nu har han avslutat serien med "Ut ur Kalahari – drömmen om det goda livet" där han tar pulsen på utvecklingen i världen det senaste halvsekle. När han återvänder till människor, byar, industrier runt om i Asien och Afrika (där tre fjärdedelar av mänskligheten bor) som han rapporterat om sedan 60-talet finner han en revolution inte bara i levnadsförhållanden utan också i drömmar och tänkesätt.

Vilken är egentligen människans natur och hur ser det liv ut som evolutionen anpassat oss för? Hur skall människan leva för att få frid med sitt inre? Är det nya livet hållbart?

Föreläsare: Lasse Berg

Ansvarig: Lena Kälvesten,

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid.

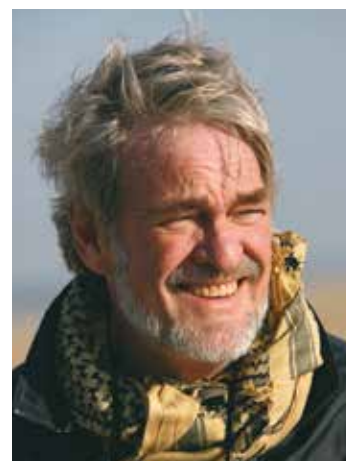

Foto Deep Sea Productions

11 november (tisdag)

Alf Henrikson och Björn Berg – ett radarpar i ord och bild

Säg Alf Henrikson, och man tänker på svensk och utländsk historia, dagsverser och nonsensramsor som "Alfabetets användning anar aporna aldrig".

Säg Björn Berg, och man tänker på Astrid Lindgrens Emil-figur men också på Alf Henriksons historieverk, dagsverser och nonsens som "Alfabetets användning ...".

I nästan ett halvt sekel arbetade de två ihop, hela tiden på Dagens Nyheters Namn och Nytt-sida och dessutom i en mängd böcker för både vuxna och barn.

Om hur detta radarpar samarbetade i ord och bild talar Catharina Grünbaum, tidigare språkvårdare och skribent på Dagens Nyheter, i dag redaktör för Alf Henrikson-sällskapets medlemsblad och författare till boken "Björn Berg i Alf Henriksons sällskap".

Föreläsare: Catharina Grünbaum

Ansvarig: Lena Kälvesten

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid.

9 december (tisdag)

Ryssland efter Ukraina

Elisabeth Hedborg är Rysslandskännare, har varit korrespondent i Moskva för Sveriges Radio och Sveriges Television. Elisabeth fick stora journalistpriset 1988, och har även arbetat som gästprofessor ett år på JMK (Institutionen för journalistik, media och kommunikation på Stockholms Universitet).

Föreläsare: Elisabeth Hedborg

Ansvarig: Britt-Marie Beijron

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid.

Fredagskaféer

Föreläsningarna ges i Folkets Park, Universitetsallén 22, Sundsvall fredagar kl. 10.00 – 11.30. Avgift 50 kr. Ingen förhandsanmälan eller bokning krävs. Vi rekommenderar dock att även fredagscaféerna bokas och betalas enligt rutinen för övriga aktiviteter. Se närmare om detta på sid.....

26 september (fredag)

Botanisten och konstnären Rolf Lidberg

Ekologen Stefan Grundström kände och hade många äventyr ihop med den folk-käre trollmålaren och avancerade amatörbotanisten Rolf Lidberg.

Växter och svampar var ett gemensamt intresse och de gjorde många exkursioner tillsammans.

Stefan Grundström har skrivit boken "Botanisten Rolf Lidberg"(2013) – ett ömsint och initierat porträtt av vännen Rolf.

Föreläsare: Stefan Grundström

Ansvarig: Fride Ek

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig se info sid

3 oktober (fredag)

Sala silvergruva och Salatrakten

Silvret från Sala silvergruva utgjorde en viktig förutsättning för Sveriges krigsföring under stormaktstiden. Man började utvinna silver i gruvan på sent 1400-tal och gruvan har haft tre storhetstider: tidigt 1500-tal, mitten av 1600-talet och sent 1800-tal. Under de bästa åren producerades 3-5 ton rent silver per år. Man använde den mödosamma tillmagningsmetoden som innebar att man eldade i gruvan hela nätterna och lät det svalna under dagtid varvid berget sprack upp och man kunde ta ut malmen. Silver var i äldre tid en viktig myntmetall. Under Gustav Vasas tid utgjorde gruvan hans privata egendom.

En av gruvans yrkesguider och historiekunnige berättare tar oss igenom gruvans historia och berättar varför staden blev till, hur det unika vattensystemet fungerade och hur det kom sig att gruvan och hyttan inte låg intill varandra till en början. Vi får också höra om livsförhållandena för dem som arbetade i gruvan och hur det kom sig att krogtätheten i gamla gruvbyn var så hög som den var.

Denna föreläsning följs upp med en studieresa till Sala för intresserade. Den kommer att genomföras den 12-13 november och presenteras på annan plats i Bulletinen.

Föreläsare: Joachim Nordlund eller Niklas Ulvebrand

Ansvarig: Anders Forsslund,

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid.

Fredagskaféer

10 oktober (fredag)

Morfar – ett porträtt

Lars Åhsgren och Fride Ek visar sin dokumentärfilm om Lars´ morfar, Sigfrid Björkström. Morfar Sigfrid vara slipare på Sandvikens Jernverk – men också journalist, amatörarkeolog, folkmusikforskare m.m. Ja, han var en ortens ”renässansmänniska”

Filmarna berättar också om hur de samlade in allt material till filmen och hur släkten blev involverad.

Föreläsare: Lars Åhsgren och Fride Ek
Ansvarig: Lena Kälvesten
Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig se info sid.

24 oktober (fredag)

It takes two to tango !

Det krävs två för att klara de gemensamma turerna i politiken säger den tango-dansande Marie-Louise von Bergmann-Winberg, professor emerita i statsvetenskap vid Mittuniversitetet, med anledning av att politiken både på regional- och riksnivå alltmer kommit att präglas av block-tänkande.

Föreläsare: Marie-Louise von Bergman-Winberg
Ansvarig: Lena Kälvesten
Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid

7 november (fredag)

Sigrid Hjertén

En dramatiserad visning om Sigrid Hjertén, gestaltad av Tina Johansson. Visningen handlar om Hjerténs tid i Sundsvall och hennes makalösa konstnärskap. Vi tittar på hennes verk av sonen Ivan och väver in fler lokala konstnärer i berättelsen.

Föreläsare: Tina Johansson
Ansvarig: Sylvia Selander
Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid

Fredagskaféer

21 november (fredag)

Stensnittarnas folk

Från tempeltjänare i det gamla Egypten och stensnittare – ett riskabelt hantverk vid marknadstorgens utkanter – till dagens robotkirurger. En medicinskhistoriska resa bland linsstickare, stensnittare, barberare och fältskärer. Följ med på en mångtusenårig vandring genom urinvägskirurgins annorlunda medicinska historia – en resa från ett dramatiskt och farofyllt hantverk till dagens högteknologiska läkekonst.

Föreläsare: Leif Rentzhog, urologläkare emeritus, Sundsvalls sjukhus.

Ansvarig: Leif Bolin

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid

5 december (fredag)

Kulturskolan

Magnus Forss, chef för Kulturskolan i Sundsvall, kommer och berättar om skolans breda verksamhet och betydelse för kulturlivet. Elever från Kulturskolan deltar.

Föreläsare: Magnus Forss

Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager

Anmälan: Ej obligatorisk, men möjlig, se info sid

En kort introduktion till vårt nya administrativa system

Den 6 augusti börjar vi använda vårt nya medlemsregister och systemet där du som medlem uppdaterar dina egna medlemsuppgifter och där du själv bokar in dig på våra evenemang.

Min Sida

För att komma igång måste alla medlemmar som har en e-postadress hämta ett säkert lösenord genom att följa två enkla steg.

OBS! Om du delar e-postadress med annan medlem kontakta istället medlemsansvarig för att få separata lösenord.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se.
2. Tryck på menyvalet MIN SIDA, tryck därefter på knappen *Inget lösenord?*
3. På nästa sida anger du din e-postadress och trycker på knappen *Skicka Uppgifter*. Då får du ett lösenord skickat till din e-postadress. Detta kan du senare byta ut.
4. Tryck på menyvalet MIN SIDA igen, fyll denna gång i användarnamn (e-postadress) och ditt nya lösenord, och tryck på *Logga in*. Då kommer du till följande flikar:

Uppgifter

Evenemang

Inloggningsuppgifter

Erbjudanden

5. **Uppgifter:** Här ser du dina personuppgifter som du själv kan ändra vid behov

6. **Evenemang:** Här ser du detaljinformation om aktuella evenemang som du själv bokar in dig på.

Dessa evenemang presenteras också i *Bulletinen*.

7. **Inloggningsuppgifter:** Här kan du ändra till ett nytt personligt lösenord.

8. **Erbjudanden:** Här kan speciella erbjudanden dyka upp.

På hemsidan (menyval Föreningsfakta - Medlemskap) kan du läsa en mer detaljerad instruktion till *Min Sida*.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv.

OBS! Om du tidigare vid något tillfälle varit medlem i SUS och nu vill bli medlem på nytt, kontakta istället SUS direkt via e-post till info@sus.org.se.

Annars, om du är helt ny medlem, gör följande:

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se;
2. Tryck på menyvalet FÖRENINGSAFKTA - Medlemskap.
3. Följ instruktionerna på sidan.
4. Fyll i efterfrågade personuppgifter och godkänn din medlemsanmälan.
5. Betala medlemsavgiften enligt faktura som vi skickar till din e-postadress.

På hemsidan (menyval Föreningsfakta - Medlemskap) kan du läsa en mer detaljerad instruktion för att *Bli ny medlem*.

Övriga aktiviteter

Anmälan till övriga aktiviteter (utflykter, kurser, föreläsningsserier) görs genom att Du bokar in dig själv och betalar via "Min sida" på SUS hemsida, www.sus.org.se. Om du saknar dator eller inte har något e-postombud gör du anmälan genom respektive ansvarig per telefon eller per post. Närmare info om bokning och betalning finns på sid... Anmälningarna behandlas i inkommande ordning. **Sista anmälningdag** för aktiviteten, **se respektive aktivitet**.

29 augusti och 12 september (fredagar) Dagsutflykt E4 Sundsvall, delen Myre - Skönsmon

Byggandet av E4 Sundsvall är nu inne i en slutfas. Delen Myre – Skönsmon kommer att öppnas för trafik i november (2014). I dagsläget är det oklart när Sundsvallsbron blir klar. Det kan bli i höst (2014) eventuellt dröjer det till våren 2015.

Arbetena med delen Myre – Skönsmon har kommit långt. Större delen av den 17 km långa vägen är redan belagd. De flesta av de totalt 26 broarna är byggda. På fredagar tar entreprenören PEAB ledigt så vi kan åka med buss i princip på hela sträckan. Vi tittar på vägens utformning, trafikplatser, viltpassager, broar med mera. Lite extra fokus lägger vi på följande passager:

Foto: Torbjörn Bergqvist

- Ljungan** *Bron över Ljungan med sina 397 meter blir den näst längsta bron i projektet*
- Nolby** *Bland annat den 380 meter långa landbron som byggs för att minska intrånget i kulturmiljölandskapet*
- AkzoNobel, Övre fabriken** *Signalanläggningar installeras för att snabbt kunna stänga av och leda om trafiken vid ett eventuellt gasutsläpp.*
- Informationsplatserna i Fläsian** *Utsikten blir hänförande speciellt från platsen för den södergående trafiken*
- Korsningen med Ostkustbanan** *Ostkustbanan läggs om på en sträcka av en km och kommer att passera på bro över E4:an*

- Tid:** Fredagen den **29 augusti** och fredagen den **12 september**
09.00 Avresa med buss från Sundsvalls busstation, på baksidan mot Selångersån
12.00 Beräknad återkomst till Sundsvall
- Avgift:** 100 kr. I avgiften ingår bussresa och fika.
- Ansvarig:** Bosse Noborn, Tegnérgatan 28, 865 43 Sundsvall, tel. 070-398 75 00, bn.trafik@telia.com
- Anmälan:** Senast den 25 augusti 2014 via Min sida på SUS hemsida. Se närmare info sid.

Foto: Bengt Scribbye

Utsikt från den blivande informationsplatsen i Fläsian

Övriga aktiviteter

3 september (start) Kurs

Lär dig hantera din Smartphone

De senaste åren har allt fler funktioner byggts in i mobiltelefonen och de börjar idag likna datorer i miniformat. På marknaden finns i huvudsak två operativsystem i telefonerna, ios och android. Funktionerna för de två systemen är i stort lika men kommandon för lika funktioner varierar. Max 13 deltagare/grupp.

Kurs 1 start 3 september, för Android som operativsystem (Samsung, Sony m.fl)

Kurs 2 start 29 oktober, för Iphone-telefoner.

Ur Kursinnehållet:

- Genomgång av Basic-funktioner: Ringa, SMS, Photo, MMS
- Kalender, Påminnelse, Väckarklocka.
- Surfa (allmänt), vilka begränsningar finns?
- Appar (Appstore) (Play)
- Uppgifter (inköpslistor) (kom ihåg)
- Kartprogrammet (Maps) el (Google Maps)
- Övriga önskemål

Ledare: Magnus Stén , utbildare på stjärnafyrkant

Tid Kurs 1: Onsdagar 18.00 – 20.30 Start 3/9 därefter 17/9, 1/10 och 15/10.

Tid Kurs 2: Onsdagar 18.00 – 20.30 Start 29/10, 12/11. 26/11 och 10/12.

Lokal: SUS lokal, Kyrkogatan 24

Avgift: 400 kr

Ansvarig: **Kurs 1**, Britt-Marie Beijron, Granloholmsvägen 6 C, 85730 Sundsvall, Tel. 070-661 16 56, brittmarie.beijron@gmail.com

Kurs 2, Lars Brydevall, Syrénvägen 1, 86233 Kvissleby, Tel. 060-51 38 44, lars.brydevall@telia.com

Anmälan Kurs 1: senast den 25 augusti 2014 via Min sida på SUS hemsida www.sus.org.se.

Kurs 2: senast den 20 oktober 2014 via Min sida SUS hemsida www.sus.org.se.

Ytterligare information om anmälan se sid.

10 september (start) *Litteraturseminarier*

Afrikanska författare

I höstens seminarier fortsätter vi att läsa afrikansk litteratur. Vid den första träffen får vi en inspirerande föreläsning och därefter följer två seminarier där vi diskuterar romaner.

10 september: *Catahrina Engström*, litteraturvetare med afrikansk litteratur som speciellt intresse. En introduktion till afrikansk litteratur söder om Sahara Kort bakgrund om muntlig tradition. Genomgång av litteratur från Västafrika och Södra Afrika med presentation av några författare. Språkfrågan kommer också att beröras.

8 oktober: *Anders Johansson*, litteraturvetenskapliga institutionen, Mittuniversitetet
Chima Achebe, *Things fall apart, (Allt faller sönder)*.

Nigerianen Chima Achebe formulerade 1977 ett rasande angrepp på Josef Conrads roman "Mörkrets hjärta". Boken är rasistisk oavsett Conrads intentioner och samtidens europeiska sätt att tänka menade Achebe. Artikeln är idag en klassiker, liksom romanen "Allt faller sönder" - en berättelse som skildrar kolonisationens verkningar utifrån ett Igbo-samhälles perspektiv.

12 oktober: *Ulrika Lif*, litteraturvetenskapliga institutionen, Mittuniversitetet

Chimanda Ngozi Adiches, *En halv gul sol*.

Romanens titel härrör från symbolen på den biafranska flaggan. I handlingens centrum står två systrar, vilkas liv i den övre medelklassen rasar samman när inbördeskriget i Nigeria bryter ut i samband med att Biafra utropar sig till självständig stat 1967.

Tid: Onsdagar 9.30 – 12.00

Lokal: Folkets park, Universitetsallén 22, Sundsvall

Avgift: 100 kr per gång

Ansvarig: Lena Kälvesten, Nya Hamngatan 19, 852 29 Sundsvall,
Tel. 070-254 50 66, lena.kalvesten@gmail.com

Anmälan: Senast 27 augusti 2014 via Min sida på SUS hemsida.
Se närmare info sid..

Sista minuten erbjudande!!

Seminarium:

Det svenska deckarundret – från Sjövall Wahlöö till idag!

I ett exklusivt samarbete mellan SUS och föreningen Svenska Deckarfestivalen i Sundsvall kan vi erbjuda ett unikt seminarietillfälle för våra medlemmar. Fredag den 7 november hålls inom ramen för den Svenska Deckarfestivalen i Sundsvall ett unikt seminarium under den ovan angivna rubriken och kan nu erbjudas för våra medlemmar.

Seminariet kommer att ledas av Kerstin Bergman, forskare och mångårig styrelseledamot i Svenska Deckarakademin, och en eller två av de namnkunniga författare som gästar festivalen. Det exakta programmet kommer att tillkännas under augusti.

Vi tror att det är ett utmärkt tillfälle för SUS att stifta bekantskap med Deckarfestivalen i Sundsvall och också få möta några av den svenska deckarelitens på besök i staden.

Detaljerat program för seminariet och hela festivalprogrammet kommer i augusti. Reducerat pris för SUS:s medlemmar.

Övriga aktiviteter

18 september (torsdag) Dagsutflykt

Resa till Umeå, Europas kulturhuvudstad 2014

I år är Umeå tillsammans med Riga kulturhuvudstad i Europa. Umeå lockar under detta år med en årslång kulturfest med omväxlande program passande för alla smaker.

I Umeå träffar vi Ivar Torneus, f.d. universitetslektor i konstvetenskap, som ska guida oss runt på olika platser i Umeå.

Första besöket blir Umedalens skulpturpark, som på ett begränsat område bland tallar och hus i västra Umeå, har norra Europas mest betydande skulptursamling. Efter guidningen fortsätter vi med bussen in till centrum och till bl.a. Bildmuséet vid Umeälvens strand. Här visas internationell samtidskonst, men också andra visuella uttryck.

Ett mer detaljerat program kommer att presenteras under bussresan till Umeå.

Tid: Torsdagen den 18 september. Avresa från Navet kl. 07.00. Åter ca. kl. 20.00.

Avgift: 580 kr. I priset ingår bussresa, fm kaffe, lunch, guide och under hemresan middag .

Ansvariga: Ann Ahlenius, Nackstavägen 22B, 1504, 856 45 Sundsvall,
tel. 073-067 88 43, ab.ahlenius@gmail.com

Carin Sundberg, Ludvigsbergsvägen 20, 852 34 Sundsvall,
tel. 073-052 96 02, carin.sundberg@telia.com

Anmälan: senast 4 september 2014 via Min sida på SUS hemsida. Se närmare info sid.

22 september (start) Föreläsningsserie

Klassisk musik – Fyra stora BBBB

Med Stig Robertsson som ledare får vi ta del av olika epoker inom den klassiska musikens värld genom verk av fyra tonsättare där alla representerar slutet och fulländningen av sina epoker, barockens Bach, wienklassicismens Beethoven, senromantikens Brahms och neoklassicismens Bartok.

Barockens kompositörer påverkades av dem som ledde landet just då. I bland annat Italien och Tyskland var den största makten kyrkan och då var det den som beställde musik av tonsättarna. Barocken karakteriseras av systematisk flerstämmighet.

Wienklassicismen kommer ifrån att de verksamma tonsättarna huvudsakligen var bosatta i Wien. Styckena komponerades ofta med en framträdande melodistämman. Verken indelades dessutom i block som med olika sinnesstämningar vägde mot varandra. Under denna period utvecklades den ”moderna” symfonin och orkestern fick sitt nuvarande utseende.

Den romantiska musiken var ofta uppbyggd efter något utommusikaliskt, till exempel en berättelse, en geografisk plats eller en dikt. Liksom i andra konstformer blev improvisationen central, i och med att det naturliga och det fantasifulla uppvärderades. Pianot utvecklades till att bli ett av romantikens främsta instrument.

Neoklassicismen, nyklassicismen, uppstod delvis som en reaktion mot senromantik och expressionism. Den nya stilriktningen inom musiken innebar att man sökte sig tillbaka till wienklassicism och barock.

Ledare: Stig Robertsson

Litteratur: Enkelt kompendium utarbetas av kursledaren.

Tid: Måndagar kl.10.15 – 13.00

Start: 22/9 därefter 29/9, 6/10, 13/10 och 20/10

Lokal: Programsalen, Kulturmagasinet

Avgift: 375 kronor

Ansvarig: Britt-Marie Beijron, Granloholmsvägen 6 C, 857 30 Sundsvall,
Tel. 070-661 16 56, brittmarie.beijron@gmail.com

Anmälan: Senast den 15 september 2014 via Min Sida på SUS hemsida
www.sus.org.se. Se närmare info sid....

30 september (start) *Föreläsningsserie* **Den grekiska antiken – vår kulturs vagga**

Kerstin Thörn återkommer på begäran med en föreläsningsserie kring den grekiska antiken.

Under den klassiska antiken utvecklades både den atenska demokratin och den atenska imperialismen, då byggdes de kända monumentala byggnaderna på Atens Akropolis. Teatern fick en central plats i samhället och de stora tragödnerna formade det grekiska dramat. Samtidigt innebar det klassiska 400-talet en tid av obarmhärtiga krig, inledningsvis mot perserna och sedan det förödande kriget mot Sparta under seklets tre sista decennier. Efter Spartas seger låg Aten i ruiner.

Den klassiska perioden föregicks av en dynamisk period på flera hundra år då det grekiska skriftspråket tog form, stadsstaterna utvecklades, de första filosoferna steg fram på historiens scen liksom de stora litterära portalgestalterna Homeros och Hesiodos. Även den arkaiska tiden, som århundradena före den klassiska tiden kallas, hade en förhistoria genom de minoiska och mykenska kulturerna och den klassiska perioden följdes av Alexander den stores världsherravälde och den hellenistiska perioden.

Föreläsare: Kerstin Thörn, fil.dr. vid institutionen för idé- och samhällsstudier vid Umeå Universitet.

Tid: Tisdag em kl. 13-15.30, och onsdag fm kl 10.00-12.30
30/9 och 1/10 Mykene och Knossos samt den arkaiska tiden.
4/11 och 5/11 Aten och demokratins framväxt samt den grekiska litteraturen.
2/12 och 2/12 Filosofi och vetenskap samt den hellenistiska epoken.

Lokal: Folkets Park

Avgift: 350:-

Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager, Knipphammargatan 7 B, 853 56 Sundsvall,
Tel. 070-684 95 87, inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Anmälan: Senast 16 september via Min Sida på SUS hemsida. Se närmare info sid.....

14 oktober (start) *Föreläsningsserie* **Alternativ energi**

Föreläsningsserie om energi

1. Fossila bränslen dominerar fortfarande världens energitillgångar även om ansträngningar görs för att använda förnyelsebara energikällor. Under de senaste åren har en ny metod hydraulisk spräckning, "fracking," möjliggjort att utvinna gas ur skifferlager på någon kilometers djup. Detta kommer snabbt att förändra fördelningen av energitillgångarna i världen. Vad betyder det ekonomiskt, politiskt och för intresset att utveckla alternativa energikällor?

Föreläsare: Bertil Carlsson, projektledare vid Sundsvall Energi

Tid: Tisdagen den 14/10 kl. 14.00

Plats: Folkets Park

2 och 3

Två alternativa energikällor är vågenergi och solenergi. Hur skapas resp. energi och vilka framtidsmöjligheter bedöms finnas och till vilken kostnad kan energin erhållas för resp. alternativ?

Föreläsare: Magnus Rahm, universitetslektor vid Uppsala Universitet (vågenergi)

Lars Kloo, professor vid KTH (solenergi)

Tid: Torsdagen den 23 oktober, kl. 13.00 – 16.30 med fika 14.30 -15.00

Plats: Folkets Park

Kostnad: 300 kr för de tre föreläsningarna samt kaffe/the och smörgås den 23/10

Ansvarig: Paul Nygren, Lindvägen 2, 862 33 Kvissleby, Tel. 070-207 02 18, paul38.nygren@outlook.com

Anmälan: Senast 30 september via Min sida på SUS hemsida. För närmare information se sid...

Övriga aktiviteter

27 oktober (start) Föreläsningsserie

Världsreligioner

Efter Abraham – tre världsreligioner

Är du nyfiken på världens tillsammans tre största religioner? Lär dig mer om de tre stora religionerna som har sitt ursprung i Abraham och säger att det finns EN Gud. Deras uppkomst, historia och hur de gestaltar sig idag. Vad förenar dem och skiljer dem åt? Vilka är de viktigaste högtiderna och särdragen? Hur har de påverkat vårt samhälle? Kan vi hitta gemensamma nämnare med människor från andra kulturer genom det arv vi delar?

Den första föreläsningen ägnar sig åt dels åt begreppet "religion" i sig och dels åt judendomen, som är "moderreligion" till kristendomen och islam. Den andra föreläsningen ser vi på kristendomen. Den tredje föreläsningen ser vi dels på islam och dels på frågan om hur de olika religionerna kan samexistera och vilken framtid de kan ha.

Jermunn Solem, teolog och präst i Timrå, är vår föreläsare under tre måndagar.

27/10 Judendom

3/11 Kristendom

10/11 Islam

Föreläsare: Jermunn Solem

Tid: måndagar kl 13.00 – 15.30

Lokal: Folkets Park

Avgift: 300: -

Ansvarig: Inga-Lisa Gebarth-Fager, Knipphammargatan 7 B, 853 56 Sundsvall,
Tel. 070-6489587, inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Anmälan: Senast 13 oktober via Min sida på SUS hemsida. För närmare info se sid...

12 -13 november Studieresa

Sala silvergruva, Sättra Brunn och Väsby Kungsgård

Enligt Karl IX var Sala silvergruva Rikens förnämsta Clenodium. Gruvan har varit i drift från 1400-talet fram till 1908. Sannolikt finns silver kvar på större djup, men ingen har vågat ta risken av att misslyckas med att nå denna silverskätt. Under 1500-1600 talen var gruvan rikets största inkomstkälla. Gruvan når mer än 300 meter djupt och har en sammanlagd längd på gruvgångarna som överstiger 20 kilometer. Som besökare i dag får man åka hiss ned till nivån 155 meter under markytan, där vattennivån i gruvan ligger för närvarande.

Som besöksgrupp får vi först en lunch och därefter en guidad tur nere i gruvan och även uppe på markytan. Besöket tar eftermiddagen i anspråk. Gruvan ligger strax utanför Sala, vars uppkomst som stad är starkt förknippat med gruvverksamheten.

Bussen fortsätter därefter en dryg mil mot sydväst till Sättra Brunn, ett gammalt brunnsvärdshus. Till Sättra Brunn har människor kommit i över 300 år för att må bra och så är det än i dag. Maten är väldigt viktig för Sättra Brunn. De satsar på bra råvaror - företrädesvis närodlade och ekologiska – och deras kockar lagar maten med både kärlek och skicklighet. Frukosten är KRAV-märkt och de bakar sitt bröd i eget bageri. Vi äter middag och sover över i rum som klassats med tre stjärnor. Vi har tillgång till tempererat bad (34°) och bastu. Nästa dag äter vi frukost och ger oss i väg vid 09-tiden.

På vår hemresa stannar vi i Sala för att besöka Väsby Kungsgård som hyst kungar och drottningar när de övervakat Sala silvergruva. Hit flyttade hela hovet när pesten härjade i Stockholm år 1710. Enligt sägnen fanns Kungsgården på Magnus Ladulås tid, i varje fall är det styrkt att den fanns på Gustav Vasas tid. I dag är Kungsgården ett välskött museum.

Efter detta besök i Kungsgården kommer det att bli tillfälle att titta på centrala Sala som har mycket av äldre bebyggelse kvar och samtidigt får resenärerna inta lunch på egen hand. På den fortsatta resan gör vi ett kaffestopp i Tärnsjö och får då samtidigt veta lite om hur man på Ina-gården arbetar med särskilt vårdkrävande patienter, som har psykiatriska funktionshinder, för att återanpassa dem till ett liv ute i samhället. Man har en helt unik behandlingsmetodik.

Tid: Avresa onsdag 12/11, 07.45 från Sundsvalls Busstation, perrongerna vid Selångerån.

Hemkomst torsdag 13/11 tidig kväll.

Avgift: 2 150 kronor, som inkluderar allt utom lunch på torsdagen och fika under resan.
Enkelrumstillägg 200 kr.

Ansvarig: Anders Forsslund, Ätthögsvägen 19, 857 41 Sundsvall,
Tel. 070-602 41 82, anders.forsslund@regio.se

Anmälan: Senast 11 oktober via Min sida på SUS hemsida www.sus.org.se. För närmare info se sid.

Medlemskap i SUS

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra aktiviteter som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 150 kr per person och år.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Medlem i SUS blir man genom att anmäla sig på vår hemsida. Se närmare information på sid. Om Du får problem eller inte har tillgång till internet kan du kontakta den medlemsansvarige, se sista sidan i Bulletinen eller under funktionärer på hemsidan.

Hur man deltar

Det krävs inga förkunskaper eller inträdeskrav för att få delta i vår verksamhet. Aktiviteterna äger i huvudsak rum på dagtid.

Månadsföreläsningar och fredagscaféer

För månadsföreläsningar och fredagscaféer är avgiften 50 kr och ingen föransmälan eller bokning är nödvändig. Vi rekommenderar dock att även dessa aktiviteter bokas och betalas enligt nedanstående rutin.

Datum och ämne framgår av presentationen i Bulletinen och under Evenemang på Min Sida under SUS hemsida www.sus.org.se.

Månadsföreläsningar ges i Folkets Park, Universitetsallén 22, Sundsvall kl. 14.00. Kaffe kan köpas från kl 13.15.

Fredagscaféer hålls i Folkets Park, Universitetsallén 22, Sundsvall kl. 10.00.

Extra föreläsningar och övriga aktiviteter

Extra föreläsningar och övriga aktiviteter bokar du själv via Min Sida. Sista anmälningsdag, avgift och tidpunkt framgår av respektive aktivitet i Bulletinen eller fliken Evenemang på Min sida. Anmälningarna behandlas i inkommande ordning.

Bokning och betalning

Efter inloggning på Min Sida går du in på fliken Evenemang, där du hittar alla kommande aktiviteter.

Samma aktiviteter presenteras även i Bulletinen, om de inte tillkommit efter tryckning.

Du väljer aktivitet genom att trycka på "Läs mer och boka". Där hittar du alla nödvändiga detaljer såsom tidpunkt, plats, avgift, betalningssätt och bokningstider.

Du kan välja att betala mot faktura (e-postavi) eller med kort.

Väljer du e-postavi skickas den till din e-postadress. På avin framgår det plusgirokonto eller bankgirokonto du ska betala till samt det OCR-nummer som skall användas som referens. Fakturan ska betalas inom 10 dagar.

Väljer du kortbetalning, VISA eller MasterCard, länkas du vidare till en säker sida, där du fyller i dina kortuppgifter och bekräftar betalningen. Kvitto skickas till din e-postadress.

Bindande bokning görs genom att trycka på "Boka, som medlem". En bokningsbekräftelse skickas till din e-postadress. Du kan bara göra en bokning per medlem och evenemang.

Avbokning

Kontakta respektive evenemangsansvarig om du måste avboka din anmälan. Avbokar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet, debiteras hela avgiften.

Fullbokat och reservlista

Överblivna platser fördelas till dem som står på eventuell reservlista.

Information om eventuella ändringar samt besked om en aktivitet är fullbokat finns under Evenemang på Min Sida.

Vid fullbokat evenemang, kontakta alltid evenemangsansvarig. Det kan finnas återbud eller möjligheter till dubblering av aktiviteten.

Övrigt

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta resp. evenemangsansvarig för bokning och information.

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Funktionärer

Ordförande

Leif Bolin

50 06 35, 070-680 52 40
bolin_leif@hotmail.com

Vice Ordförande

Eric Olofsson

55 42 60, 070-524 26 05
eric@famolofsson.st

Sekreterare

Kurt Johansson

55 71 61, 070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Kassör

Arne Brostad

17 57 11, 070-211 37 33
arne.brostad@live.se

Medlemsansvarig

Bengt Almqvist

50 02 92, 070-347 77 81
bengt.almqvist@gmail.com

Medlems- och webansvarig

Anders Forslund

12 14 20, 070-602 41 82
anders.forslund@regio.se

Programgruppen

Sammanställande i Programgrupp

Britt-Marie Beijron

53 69 76, 070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Inga-Lisa Gebarth-Fager

17 07 12, 070-684 95 87
inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Lena Kälvesten

61 03 80, 070-254 50 66
lena.kalvesten@gmail.com

Sylvia Selander

12 61 05, 070-594 28 85
sylvia.selander@bredband.net

Kenneth Borensjö

17 07 91, 070-372 30 80
kenbor@live.se

Bo Noborn

12 12 42, 070-398 75 00
bn.trafik@telia.com

Ann Ahlenius

15 33 10, 073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Frida Ek

12 76 23, 070-331 13 26
frida.ek@comhem.se

Adjungerad

Paul Nygren

51 30 18, 070-207 02 18
paul.nygren@bahnhof.se